ស្កេនដើម្បីមើលមេរៀន

San Sochea Official

មើលវីដេអូ ចេតសិកនិងចិត្ត ភាគទី ១១

៨ - ទោសចេតសិក (Hatred)

ទុស្សតីតិ = ទោសោ ឈ្មោះថា ទោសៈ ព្រោះអត្ថថា ប្រទូសរ៉ាយ។

ក្នុងវិសុទ្ធិមគ្គ ពោលថា ទុស្សន្តិ តេន សយំ វា ទុស្សតិ ទុស្សនមត្តមេវ វា តន្តិ = ទោសោ ឈ្មោះថា ទោសៈ ព្រោះអត្ថថា ជាហេតុប្រទូសរ៉ាយសត្វ ឬឈ្មោះថា ទោសៈ ព្រោះអត្ថថា ប្រទូសរ៉ាយខ្លួនឯង ឬថា ត្រឹមតែប្រទូសរ៉ាយប៉ុណ្ណោះ ក៏ឈ្មោះថា ទោសៈ ។

** ទោសៈ នេះគប្បីឃើញដូចជាទឹកមូត្រស្អុយលាយដោយថ្នាំពិស។*

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់ទោសៈ

១ - ចណ្ឌិកលក្ខណោ — មានការកាច ជាលក្ខណៈ ដូចអាសិរិពិសដែលត្រូវគេវាយ

២ - វិសប្បនរសោ — មានការក្រហល់ក្រហាយ ជាកិច្ច ដូចត្រូវថ្នាំពិសជ្រាបចូល

អត្តនោ និស្សយទហនរសោ វា — ឬមានការដុតកំដៅទីនៅរបស់ខ្លួន ជាកិច្ច ដូចភ្លើងឆេះព្រៃ

៣ - ទុស្សនបច្ចុប្បដ្ឋានោ — មានការប្រទូសរ៉ាយ ជាអាការប្រាកដ ដូចសត្រូវបានឱកាស

៤ - អាឃាតវត្ថុបទដ្ឋានោ — មានអាឃាតវត្ថុ ជាហេតុជិត។

អាឃាតវត្ថុ ១០

១. គំនុំកើតឡើងថា	ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ
២. គំនុំកើតឡើងថា	ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ
៣. គំនុំកើតឡើងថា	ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ
៤. គំនុំកើតឡើងថា	ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ
៥. គំនុំកើតឡើងថា	ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ

៦. គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ

៧. គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ

៨. គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ

៩. គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្តរបស់អាត្មាអញ

១០. សេចក្តីក្រោធកើតឡើងក្នុងទីមិនគួរ ដូចពេលដែលដើរជំពប់ ឬ ជាន់បន្លាជាដើម ។

៩ - ឥស្សាចេតសិក (Jealousy)

ឥស្សតីតិ = ឥស្សា ឈ្មោះថា ឥស្សា ព្រោះ ឫស្យា ឬ ច្រណែន។

ឥស្សា នេះច្រណែនគ្នា មិនឲ្យអ្នកដទៃបានលាភសក្ការៈ សេចក្ដីគោរព សេចក្ដីរាប់អាន និងការបូជាជាដើម។

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់ឥស្សា

១ - បរសម្បត្តីនំ ឧស្សូយនលក្ខណា មានការច្រណែនសម្បត្តិ (អ្វីដែលល្អ) របស់អ្នកដទៃ ជាលក្ខណៈ

២ - តត្ថេវ អនភិរតិរសា មានការមិនត្រេកអរក្នុងសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃ ជាកិច្ច

៣ - វិមុខភាវបច្ចុប្បដ្ឋានា មានការបែរមុខចេញ ជាអាការប្រាកដ

៤ - បរសម្បត្តិបទដ្ឋានា មានសម្បត្តិអ្នកដទៃ ជាហេតុជិត ។

១០ - មច្ឆរិយចេតសិក (Avarice)

មច្ឆេរស្ស ភាវោ = មច្ឆរិយំ ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកកំណាញ់ ឈ្មោះថា មច្ឆរិយៈ។

យោជនា អធិប្បាយថា៖

ធម្មជាតិដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអាការថា "សេចក្តីអស្ចារ្យនេះ ចូរកុំមានដល់ពួកជនដទៃ សេចក្តីអស្ចារ្យនេះ ចូរមានដល់យើងប៉ុណ្ណោះ" ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មច្ឆរិយៈ។

** បណ្ឌិតគប្បីឃើញមច្ឆរិយៈថា ជាសេចក្តីពិការរបស់ចិត្ត ។*

មច្ឆរិយៈ ៥ យ៉ាង ៖

១ - អាវាសមច្ឆរិយំ	សេចក្តីកំណាញ់អាវាស
២ - កុលមច្ឆរិយំ	សេចក្តីកំណាញ់ត្រកូល
៣ - លាភមច្ឆរិយំ	សេចក្តីកំណាញ់លាភ
៤ - វណ្ណមច្ឆរិយំ	សេចក្តីកំណាញ់វណ្ណៈ *(ពណ៌សម្បុរ និងសេចក្តីសរសើរ)*
៥ - ធម្មមច្ឆរិយំ	សេចក្តីកំណាញ់ធម៌ *(បរិយត្តិធម៌ និងបដិវេធធម៌)*

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់មច្ឆរិយៈ

១ - លទ្ធានំ វា លភិតព្វានំ អត្តនោ សម្បត្តីនំ និគូហណលក្ខណំ មានការបិទបាំងសម្បត្តិរបស់ខ្លួនដែលបានហើយ ឬដែលគួរបានជាលក្ខណៈ

២ - តាសំយេវ បរេហិ សាធារណភាវអក្ខមនរសំ មានការមិនពេញចិត្តក្នុងការឲ្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនទៅជាសាធារណៈដល់ជនដទៃ ជាកិច្ច

៣ - សំកោចនបច្ចុប្បដ្ឋានំ មានការធ្វើមុខក្រញូវ ឬមិនអើពើជាអាការប្រាកដ

៤ - អត្តនោ សម្បត្តិបទដ្ឋានំ មានសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ជាហេតុជិត។

១១ - កុក្កុច្ចចេតសិក (Worry)

កុកតស្ស ភាវោ បវត្តនិមិត្តំ = កុក្កុច្ចំ ភាវៈ គឺនិមិត្ត ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
នៃកម្មដែលបណ្ឌិតខ្ពើម ឈ្មោះថា កុក្កុច្ចៈ។

កុក្កុច្ចៈ នេះ ជាកង្វល់ចិត្ត ដោយប្រារព្ធកម្ម គឺទុច្ចរិតដែលធ្វើ
ហើយនិង សុចរិតដែលមិនបានធ្វើ ជាកម្មដែលបណ្ឌិតស្អប់។

** គប្បីឃើញកុក្កុច្ចៈនេះ ដូចមនុស្សជាទាសៈ ដែលមិនអាចប្រព្រឹត្ត
តាមទំនើងចិត្តខ្លួន។*

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់កុក្កុច្ចៈ

១ - បច្ចានុតាបនលក្ខណំ	មានការក្ដៅក្រហាយចិត្តជាខាងក្រោយ ជាលក្ខណៈ
២ - កតាកតានុសោចនរសំ	មានការសោកសៅរឿយៗក្នុងអំពើបាបដែលធ្វើហើយ និងបុណ្យដែលនៅមិនទាន់បានធ្វើ ជាកិច្ច
៣ - វិប្បដិសារបច្ចុប្បដ្ឋានំ	មានការស្ដាយក្រោយ ជាអាការប្រាកដ
៤ - កតាកតបទដ្ឋានំ	មានបាបដែលធ្វើហើយ និងបុណ្យដែលមិនទាន់បានធ្វើ ជាហេតុជិត។